

Møtereferat

Til:	Arbeidsgruppen for bybåndssamarbeidet
Møtegruppe:	Arbeidsgruppen for bybåndssamarbeidet
Møtetid og -sted:	05.09.2025, kl. 9.15-11.30, Vahls gate 1
Til stede	Astri Taklo, Bærum kommune Danya Ayad Korkosh, Rælingen kommune Håvard Mageli, Lillestrøm kommune Tessa Barnett, Nordre Follo kommune Camilla Lee Maana, Bymiljøetaten, Oslo kommune Vilde Lofthus Rooth, Bymiljøetaten, Oslo kommune Ida Søgner Tveit, Plan- og bygningsetaten, Oslo kommune (kun sak 1-2) Lise Weltzien, Plan- og bygningsetaten, Oslo kommune Toril Skovli, Akershus fylkeskommune Hege Arnesen, Akershus fylkeskommune Jon Steineke, Akershus fylkeskommune Anniken Reinertsen, Akershus fylkeskommune Mads Lindahl, Akershus fylkeskommune (tom. sak 3) Torgeir Fagerstrand, Statsforvalteren ØBOA Arne Torp, Statens vegvesen
Frafall	Asker kommune Lørenskog kommune Jernbanedirektoratet Ruter
Referent:	Lise Weltzien
Referatdato:	05.09.2025
Status	Ferdig
Saksnummer	201601716
Neste møte:	26.09.2025

Møtereferat

1 Godkjenning av dagsorden

Dagsorden ble godkjent. Revisjon av regional plan ble meldt inn som eventuelt sak.

2 Status BYLO – utviklingsprosjekt om bylogistikk

Prosjektleder Ida Søggen Tveit fra PBE orienterte om status for BYLO-prosjektet, se presentasjon. Prosjektet er finansiert av klimasatsmidler med varighet frem til nyttår. Sluttrapport for BYLO delprosjekt 3 antas ferdigstilt desember, men med mulighet for utsettelse. Det er en forhåpning om at arbeidet med bylogistikk videreføres gjennom fortsettelse av nettverket som er etablert på tvers av kommuner og aktører.

Delprosjekt 2 i BYLO omhandler gjennomføring av spørreundersøkelse til befolkningen om hverdagslivets reise- og transportbehov. Undersøkelsen samlet svar fra om lag 6000 respondenter. Resultatene ble presentert til et åpent møte 26. juni 2025 hos PBE. Sluttresultater fra undersøkelsen vil publiseres på undersiden om bylogistikk etter hvert. Blant hovedfunn ble blant annet tidsklemma en sentral årsak til hvorfor personer velger som de gjør i hverdagen. Miljøutslipp ved frakt er minst viktig ved netthandel.

Delprosjekt 3 i BYLO er tredelt:

- formulere mål om bylogistikk
- innhente et oppdatert kunnskapsgrunnlag for å vurdere effekt og målkonflikter av og mellom relevante virkemidler og tiltak for bylogistikk
- vurdere handlingsrom og konsekvenser av offentlig sektors rolle i å tilrettelegge for og gjennomføre tiltak

Delprosjektet løses hovedsakelig gjennom en anskaffelse med budsjetttramme på 850 000 NOK eks. mva.. Status er at mål skal diskuteres i neste arbeidsgruppemøte. Dersom aktører har innspill kan disse formidles til prosjektleder Ida. Det vil avholdes et tiltaks- og virkemiddelverksted anslagsvis i slutten av oktober, der også representanter fra bybåndssamarbeidets arbeidsgruppe vil bli invitert.

Resultater fra alle delpakkene vil være viktig i pågående planprosesser på både kommunalt og regionalt nivå.

3 Hovedtema: Tillit og legitimitet i planlegging

Torgeir Fagerstrand fra Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (SF) introduserte hovedtemaet. SF gikk gjennom sin rolle i plansaker, samt nasjonale og regionale hensyn i planlegging. SF peker på regional plan som viktig for å operasjonalisere nasjonale føringer og nivåere kommunens arealforvaltning.

SFs erfaring med gjeldende regionale plan er at den har hatt stor innvirkning på arealforvaltning, og trekker spesielt frem forankring og delt eierskap til planen som viktig. SF opplever at regional plan i hovedsak følges opp, men at planens prinsipper knyttet til vekstfordeling, utnyttelse/fortetting og lokalisering av virksomheter utfordres lokalpolitisk. Utvikling knyttet til

bilbasert utvikling utenfor vekstområder er det som lokalpolitikken utfordres oftest. Det har også vært to tilfeller av bruk av innsigelse der kommuner har lagt opp til lav utnyttelse. Det er stor variasjon mellom kommunene når det gjelder befolkningsmønster, infrastruktur og sentralitet, noe som gir ulike utfordringer og forutsetninger.

Av innsigelser som er blitt behandlet av departementet er det inngått flere kompromisser om arealdisponering, og tilfeller der lokaldemokratiet er tillagt vekt. SF påpekte viktigheten av å ha med seg det kommuneøkonomiske perspektivet inn i drøftinger om vekstfordeling, da samlokalisering av ulike funksjoner er et investeringsgrunnlag i utviklingen av mer levende lokalsamfunn.

SF viste til de to nye statlige planretningslinjene (SPR) for arealbruk og mobilitet og klima og energi. Samfunnssikkerhet, jordvern og mål om økt andel boliger gjennom fortetting og transformasjon er viktige momenter i gjeldende nasjonale føringer. SF er spørrende til hvordan ulike mål skal veies opp mot hverandre der det er målkonflikter.

Det ble kommentert at deler av SPR for areal og mobilitet ikke er rett frem å tolke, og det er en forhåpning om at departementet tar det med seg i veiledningsmaterialet. Det ble orientert om status for et brev Akershus fylkeskommune (AFK) sendte Kommunal og distriktsdepartementet i januar ang. tolkning av kommuneinndeling. Departementet har ikke gitt noe svar. Det ble stilt spørsmål knyttet til ev. Veiledningsmateriale tilhørende SPRe. SF svarte at Miljødirektoratet vil komme med veiledning tilknyttet statlige planretningslinjer for klima og miljø. Det er ikke avklart når en slik veiledning vil komme, og for SPR areal og mobilitet er det usikkert hvorvidt det vil komme veiledning. SF har ikke hatt noen dialog med departementet angående oppfølging av statlige retningslinjer, og avventer veiledning.

Hvilke kriterier og tolkning en legger til grunn vil være avgjørende. Bærum kommune påpekte at tydelige kriterier som bakgrunn for differensiering vil være viktig i videre planprosess, og rom for å differensiere også internt i kommunen. AFK viste til nylige endringer i plan- og bygningsloven som muligens vil bidra til en bedre innsikt for regionale myndigheter i kommunens mer lokale utfordringer.

3.1 Drøfting og perspektiver fra aktørene i bybåndet - kunnskaps- og erfaringsutveksling

På forhånd har aktørene blitt spurt om å drøfte hvordan regionale planer er forankret hos deres folkevalgte:

- På hvilke måter opplever bybåndskommunene at føringene i regionale planer går mot lokale ønsker?
- Hvordan kan RAMP og annen regional planlegging forankres også i områder med konflikt mellom lokale ønsker og sentrale føringer? Kjenner dere til eksempler på gode kompromisser og lokale tilpasninger som er blitt gjort i saker med motstrid mellom regionale og lokale interesser?
- Kan kommunene komme med noen tanker om hvordan RP-ATP står i sin delregion? Oppfatter dere at det er forskjell på forankring av planen i bybåndskommunene og kommunene utenfor?

Lillestrøm: utvikling av Lillestrøm sentrum og i bybåndet har vært kjærkomment. Stor variasjon i kommunen etter sammenslåingen. Deler av kommunen kjennetegnes av områder med spredt bebyggelse med andre forutsetningen og ønsker. Løkenåsen er et eksempel på planlagt boligbebyggelse som ikke nødvendigvis er i tråd med regional plan, men som vil medføre lokale gevinster dersom det realiseres. Oppfatter at det er en forskjell også internt i kommunen når det gjelder hvordan innbyggerne stiller seg til problematikk knyttet til vekst og vern.

Nordre Follo: store bildet er at de har vært svært tro mot RP ATP. Kjenner seg igjen i evalueringen, der nytt politisk styre tydelig har en annen forankring og eierskap til planen, ref. Nordre Follo kommunes innspill til planprogram for oppdatering av regional plan, og lokale ønsker om å utvikle mer i utkanten av kommunen. Koblingen til kommuneøkonomi kan være en god inngang for å snakke om nødvendigheten/konsekvenser av en slik utvikling. Innsigelsesinstituttet fremheves som viktig. De ser imidlertid at fastsatte planer som skulle være langsiktig og avklare spørsmål rundt vekst og vern i økende grad utfordres av lokalpolitikere gjennom dispensasjoner (eksempel med tre dispensasjonssaker innenfor områderegulering (2015) for Bålerud, Rødsten- og Bekkenstenområdet.

Rælingen: 80/20 fungerer ganske godt. Eksempel: planinitiativ som ble stoppet, og dernest ble krevd fremlagt for kommunestyret. Da ble det redusert antall boenheter som et kompromiss. Kommunen innhentet forhåndsuttalelse fra SF og AFK. Forankring og involvering tidlig i planprosessen er viktig.

Bærum: i sitt innspill til oppdateringsarbeidet av regional plan har kommunen understreket viktigheten av å forankre og involvere underveis i prosessen. Samordning av mobilitet og areal kan bidra til legitimitet – hvorfor gjør vi det slik og ikke slik? Formidling som ivaretar perspektiver som ivaretar økonomi og investeringsperspektivet vil være helt sentralt, sammen med forutsigbarhet knyttet til forvaltning av regionalt planverk. "Skal du legge egg så må du ha høner". Dette må vi klare å formidle. Mye vil komme i oppfølging av planen og samarbeid i oppfølgende fase på tvers av forvaltningsnivå. Det vil være nødvendig å bruke tid på å bygge opp felles forståelse av handlingsrom, aktørers rolle og ansvar mv. Opptatt av at oppdatert plan er enkel og presis.

Oslo: lokalt ønske om utvikling av Gjersrud/Stensrud og terminering av regionbusser i kollektivknutepunkt utenfor sentrum. Plassering av utenriksferge vil være avgjørende valg i utvikling, både lokalt og regionalt. Arealmangel for ikke kun bylogistikkarealer, men også areal for eksempelvis sykkelparkering og brannoppstillingsplasser.

Bane NOR: den overordnede retningen er viktig i RP AM. Arealbehov for kapasitetsøkning i kollektivtransporten må også være et tema i oppdatert plan. Som et minimum bør regional plan bidra til å øke forståelsen for hva en tett by krever og forutsetter, og av hva som må til for å nå relevante mål.

SVV: viktig at RP ATP videreføres som styringsverktøy.

4 Eventuelt

Revisjon av regional plan for areal og transport

Det ble kort informert om status for revisjon av regional areal- og mobilitetsplan (RAMP). Nettsiden www.plansamarbeidet.no er oppdatert med informasjon om planprosessen, og der ligger også ny kartfortelling som forteller om måloppnåelse for 2024. Det vil arrangeres en faglunsj med presentasjon av denne rapporten. Rapporten som viser hvordan kommunene ligger an i henhold til regional plans mål inneholder et felles faktagrunnlag som vil være viktig å bygge videre på inn i revisjonsarbeidet.

Det vil arrangeres et interessedemøte med alle kommuner og regionale myndigheter den 23. september, invitasjon er sendt ut.

Vedlegg:

- Presentasjon fra PBE/SFØBOA